

Bankovníctví

Ing. Kateřina Tomšíková, Ph.D.

Základní typy bankovních systémů

- Jednoúrovňový
 - všechny operace provádí jediná banka = centrální banka, ostatní jsou úzce specializovány.
- Dvouúrovňový
 - rozdělení na centrální banku a obchodní banky v tržní ekonomice.
- Od r. 1990 u nás existuje dvouúrovňový bankovní systém
 - centrální banka = státní instituce, nepodnikatelský subjekt,
 - obchodní banky = podnikatelské subjekty.

Česká národní banka - historický vývoj

- **Bankovní úřad ministerstva financí (1919 - 1926)**
- **Národní banka Československá (1926 - 1939)**
- **Národní banka pro Čechy a Moravu (1939 - 1945)**
- **Národní banka Československá (1945 – 1950)**
- **Státní banka československá (1950 – 1989)**
- **Státní banka československá – centrální banka (1990 – 1992)**
- **Česká národní banka (1993 – současnost)**

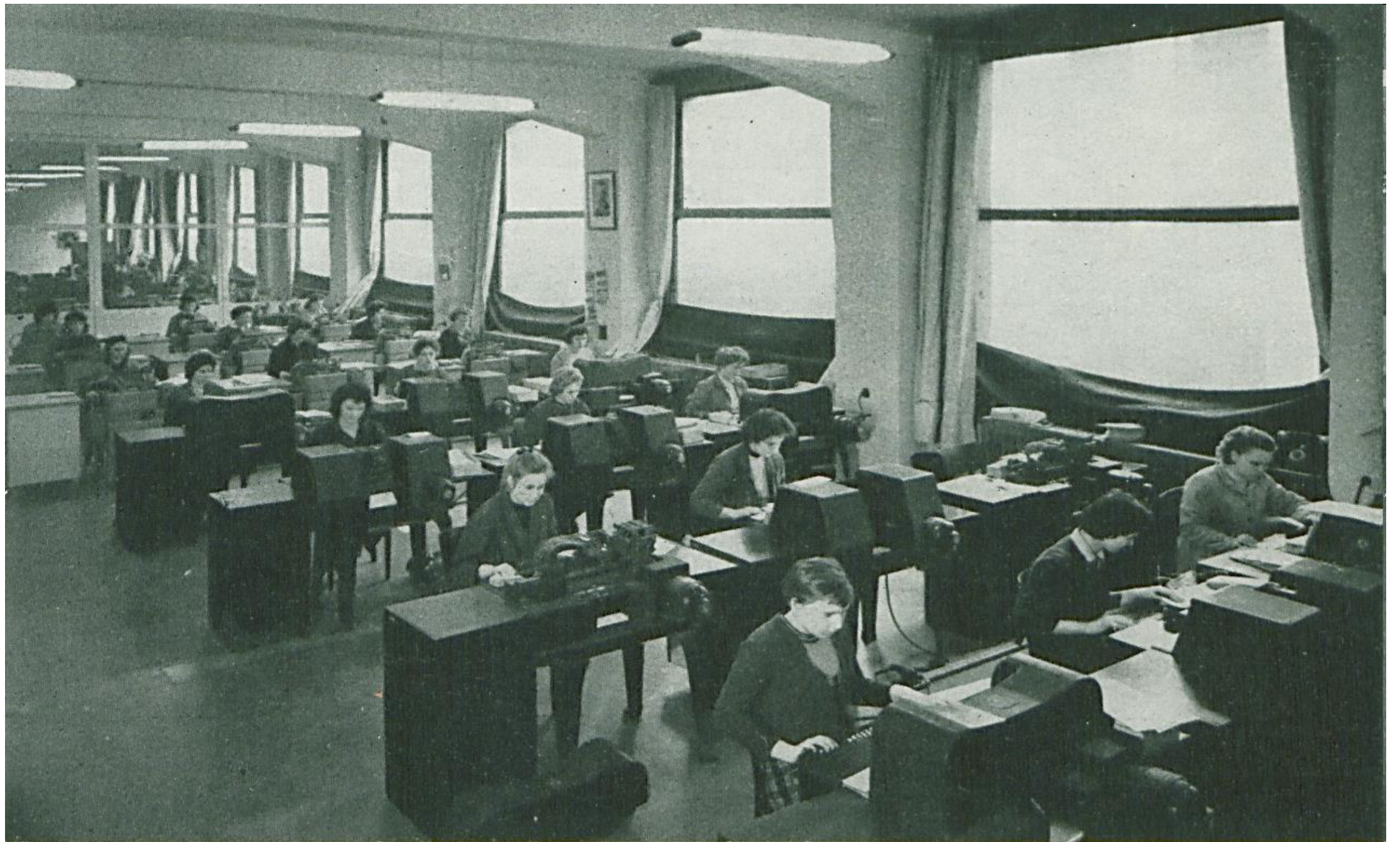

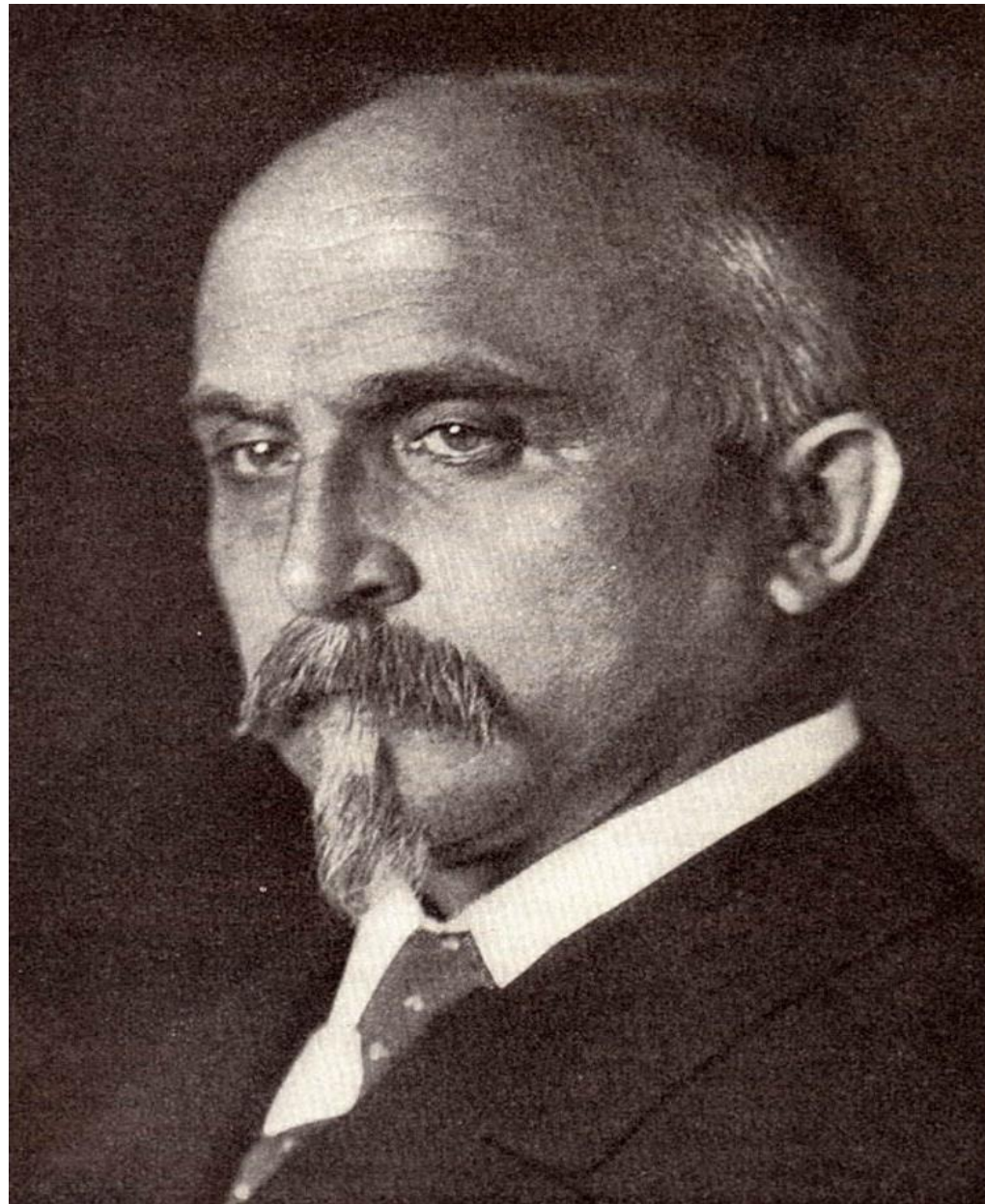

Alois Rašín

Karel Engliš

Josef Tošovský

Zdeněk Tůma

Miroslav Singer

Jiří Rusnok

Aleš Michl

Centrální (ústřední) banka (CB)

- nezávislý orgán (především na vládě)
- v ČR Česká národní banka (ČNB) se sídlem v Praze
- nejvyšší řídicí orgán je bankovní rada v čele s guvernérem
- má 7 členů:
 - 1 guvernér
 - 2 víceguvernéři
 - 4 vedoucí pracovníci

Bankovní rada ČNB

guvernér ČNB: Aleš Michl

Bankovní rada ČNB

viceguvernér ČNB : Marek Mora

Bankovní rada ČNB

viceguvernérka ČNB: Eva Zamrazilová

Bankovní rada ČNB

člen bankovní rady ČNB: Oldřich Dědek

Bankovní rada ČNB

člen bankovní rady ČNB: Jan Frait

Bankovní rada ČNB

člen bankovní rady ČNB: Tomáš Holub

Bankovní rada ČNB

členka bankovní rady: Karina Kubelková

Úkoly CB

- určuje měnovou politiku státu (vnitřní a vnější),
- sleduje množství peněz v oběhu, vydává (emituje) bankovky a mince,
- dohlíží nad činností obchodních bank (kontrolní funkce),
- poskytuje bankám úvěry a ukládá jejich depozita (banka bank),
- vede účty státního rozpočtu (banka státu),
- spravuje měnové rezervy ve zlatě a devizách,
- obchoduje s CP (především státními),
- stanoví právním předpisem minimální hodnoty, rozměry, hmotnost, materiál, vzhled bankovek a mincí.

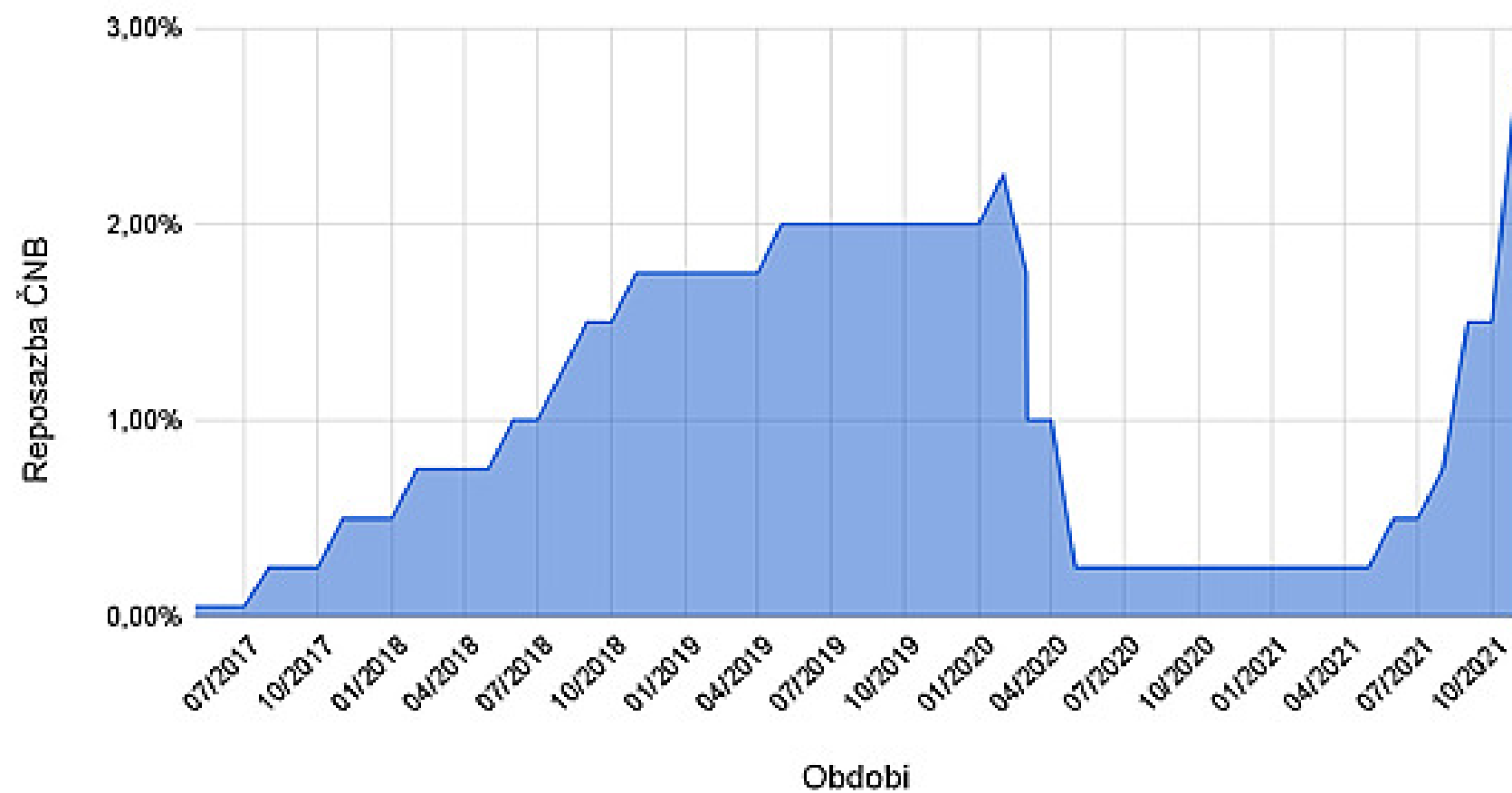
Měnová politika

- soubor opatření, kterými stát ovlivňuje nabídku peněz v ekonomice
- zvýšení nabídky peněz $\rightarrow \uparrow$ poptávka po zboží $\rightarrow \uparrow$ hospodářský zisk a zaměstnanost $\rightarrow \uparrow$ inflace
- snížení nabídky peněz $\rightarrow \downarrow$ poptávka $\rightarrow \downarrow$ hospodářský zisk a zaměstnanost $\rightarrow \downarrow$ inflace

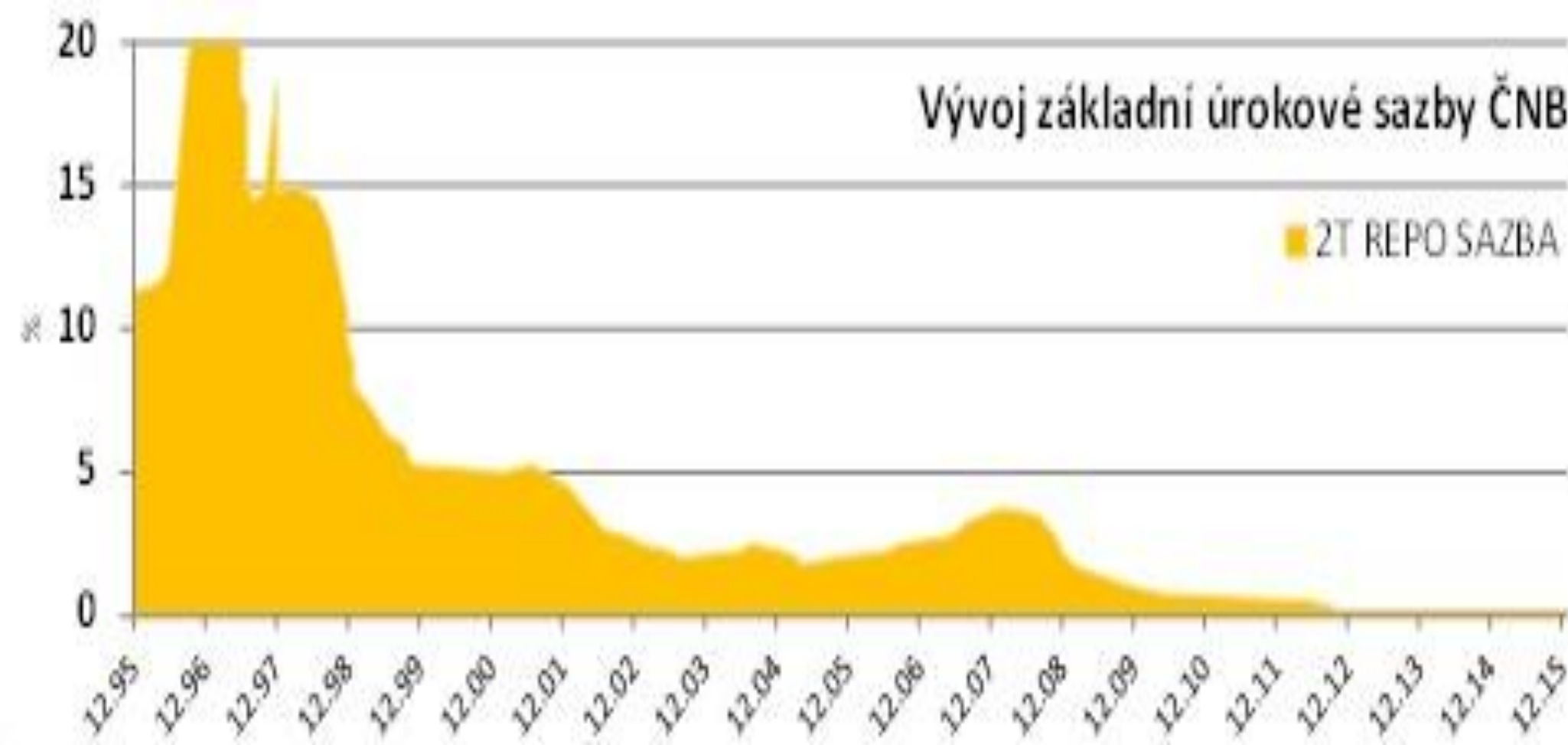
Nástroje měnové politiky

- **Repo sazba**
 - **Diskontní sazba**
 - **Lombardní sazba**
-
- $\uparrow$ úroková sazba $\rightarrow$ $\downarrow$ množství peněz v ekonomice
 - $\downarrow$ úroková sazba $\rightarrow$ $\uparrow$ množství peněz v ekonomice

Vývoj úrokových sazeb ČNB

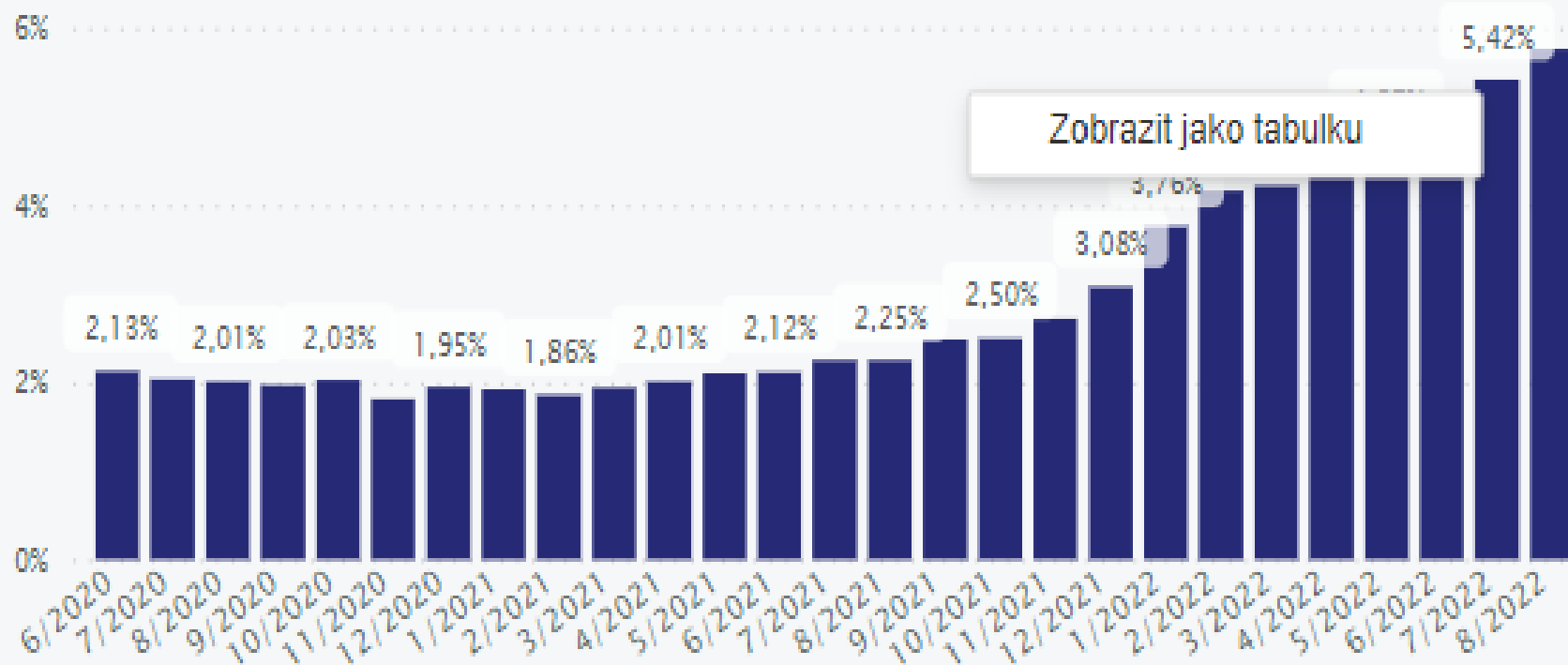

Vývoj základní úrokové sazby ČNB

Vývoj úrokových sazeb hypoték

Nástroje měnové politiky

Povinné min. rezervy (PMR)

- každá banka musí uložit určité procento z vkladů jako rezervu na účtu CB
- CB ovlivňuje výši peněz v ekonomice výší PMR

↓ nabídky peněz → ↑ PMR

↑ nabídky peněz → ↓ PMR

(r. 1996 11,5 %, 1997 9,5 %, 1998 7,5 %, 1999 2 % a od poloviny r. 2001 jsou tyto vklady dokonce úročeny).

Nástroje měnové politiky

Operace na volném trhu

- nákup a prodej cenných papírů (CP) CB (obvykle státní obligace)

CB nakupuje státní dluhopisy → dává bankám peníze → ↑ nabídka peněz v ekonomice

CB prodává státní dluhopisy → CB dostává peníze → ↓ nabídka peněz v ekonomice

Nástroje měnové politiky

Ostatní nástroje měnové politiky

- úvěrové limity (max. výše úvěrů),
- CB stanovuje min. úrokové sazby z vkladů přijatých bankami,
- CB stanovuje max. úrokové sazby z úvěrů poskytnutých bankami,
- CB stanovuje pravidla likvidity = určuje bankám, jaký mají mít vztah struktury aktiv a pasiv.

Evropská centrální banka

EU má jednu společnou centrální banku = Evropská centrální banka ve Frankfurtu nad Mohanem.

Její měnová politika platí pro celou měnovou unii (euro).

Obchodní (komerční) banky

- Jsou to podnikatelské subjekty, jejichž cílem je zisk.
- Organizace, které mají povolení provádět bankovní operace.
- Jsou nedílnou součástí finančního trhu.

Kódy bank

Komerční banka, a.s.	0100
Československá obchodní banka, a.s.	0300
GE Money Bank, a.s.	0600
Česká národní banka	0710
Česká spořitelna, a.s.	0800
Fio, družstevní záložna	2010
Hypoteční banka, a.s.	2100
AXA Bank Europe, organizační složka	2230
UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2700
ING Bank N.V.	3500
Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.	4300
Raiffeisenbank a.s.	5500
PPF banka a.s.	6000
Všeobecná úverová banka, a.s., pobočka Praha	6700
Volksbank CZ, a.s.	6800
Raiffeisen stavební spořitelna a.s.	7950
Českomoravská stavební spořitelna a.s.	7960
Wüstenrot-stavební spořitelna a.s.	7970
Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.	7990
Stavební spořitelna České spořitelny, a.s.	8060
Česká exportní banka, a.s.	8090

Zásady bankovních operací

- **Zásada likvidity**
- **Zásada ziskovosti**
- **Zásada jistoty = bezpečnosti**

Zdroje financí banky

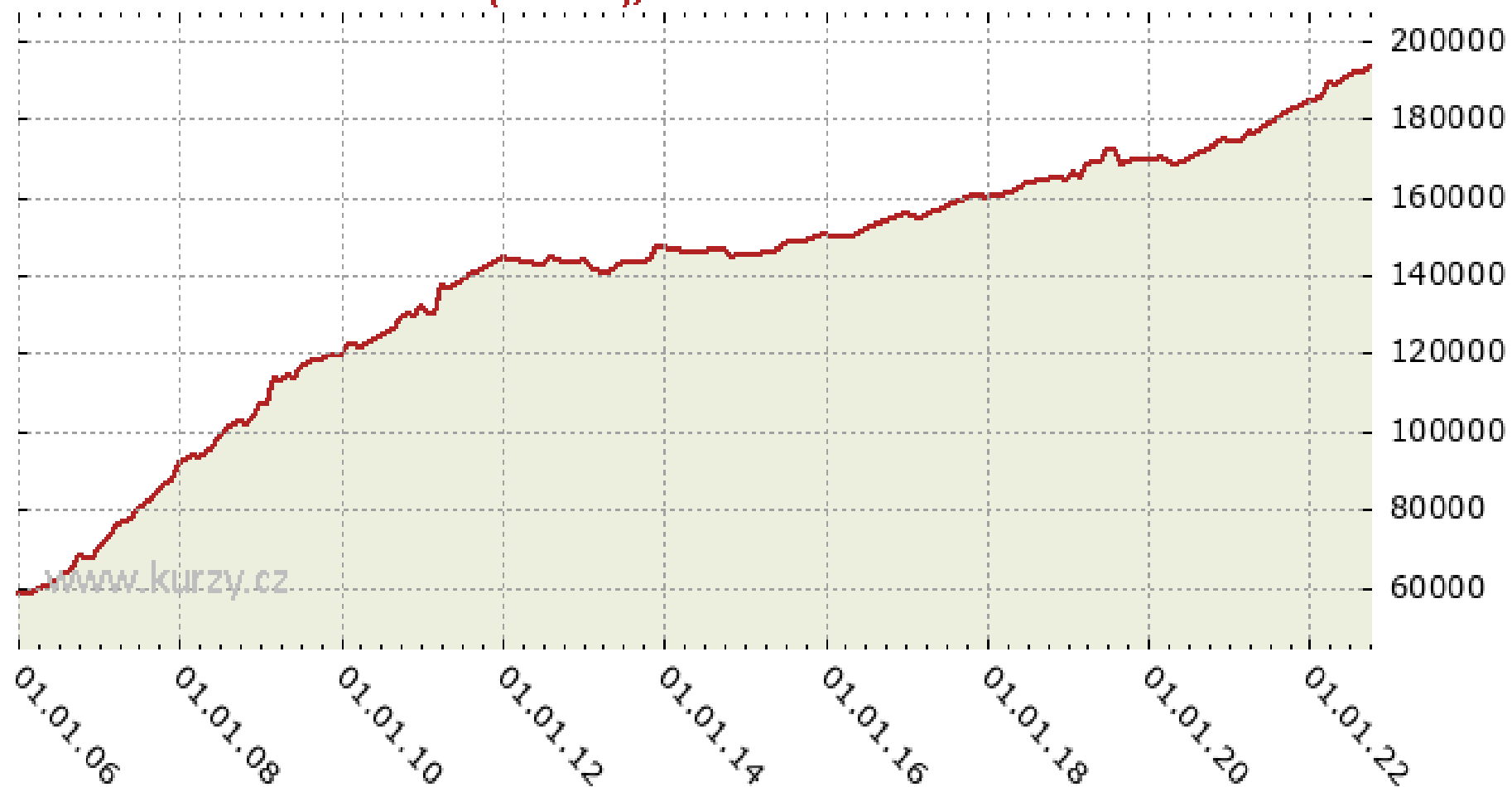
- vklady občanů a firem:
- úvěry od CB,
- úvěry od ostatních bank,
 - IBOR (Interbank offered rate) je průměrná úroková sazba mezibankovních úvěrů na mezibankovním trhu.
 - První písmeno před zkratkou určuje místo, kde je sazba stanovena (PRIBOR – Praha, LIBOR – Londýn, NIBOR – New York, PIBOR – Paříž)
- emise bankovních obligací,
- emise hypotečních zástavních listů.

Úrokové míry

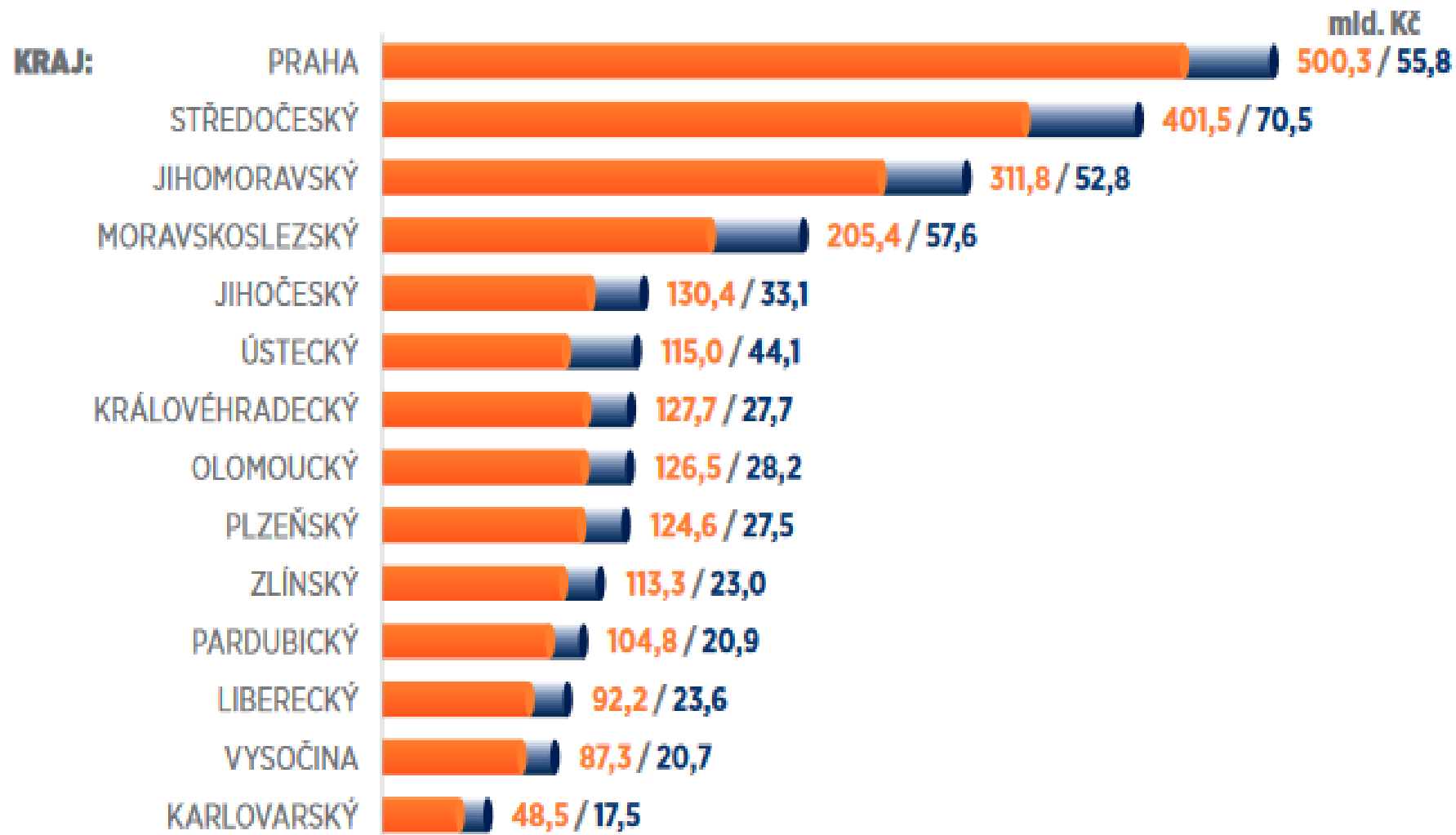
- Pevné
- Pohyblivé
- Existují úrokové míry:
 - roční = p. a. (per annum)
 - pololetní = p. s. (per semestrum)
 - čtvrtletní = p. q. (per quartale)
 - měsíční = p. m. (per mensem)
- RPSN = „Roční Procentní Sazba Nákladů“.
 - Jedná se o celkové náklady spotřebitelského úvěru, které jsou vyjádřeny jako roční procento z celkové výše úvěru.

CELKOVÉ zadlužení domácností (v mil. Kč), Ostatní

193 533

Dluh obyvatel podle krajů v r. 2022

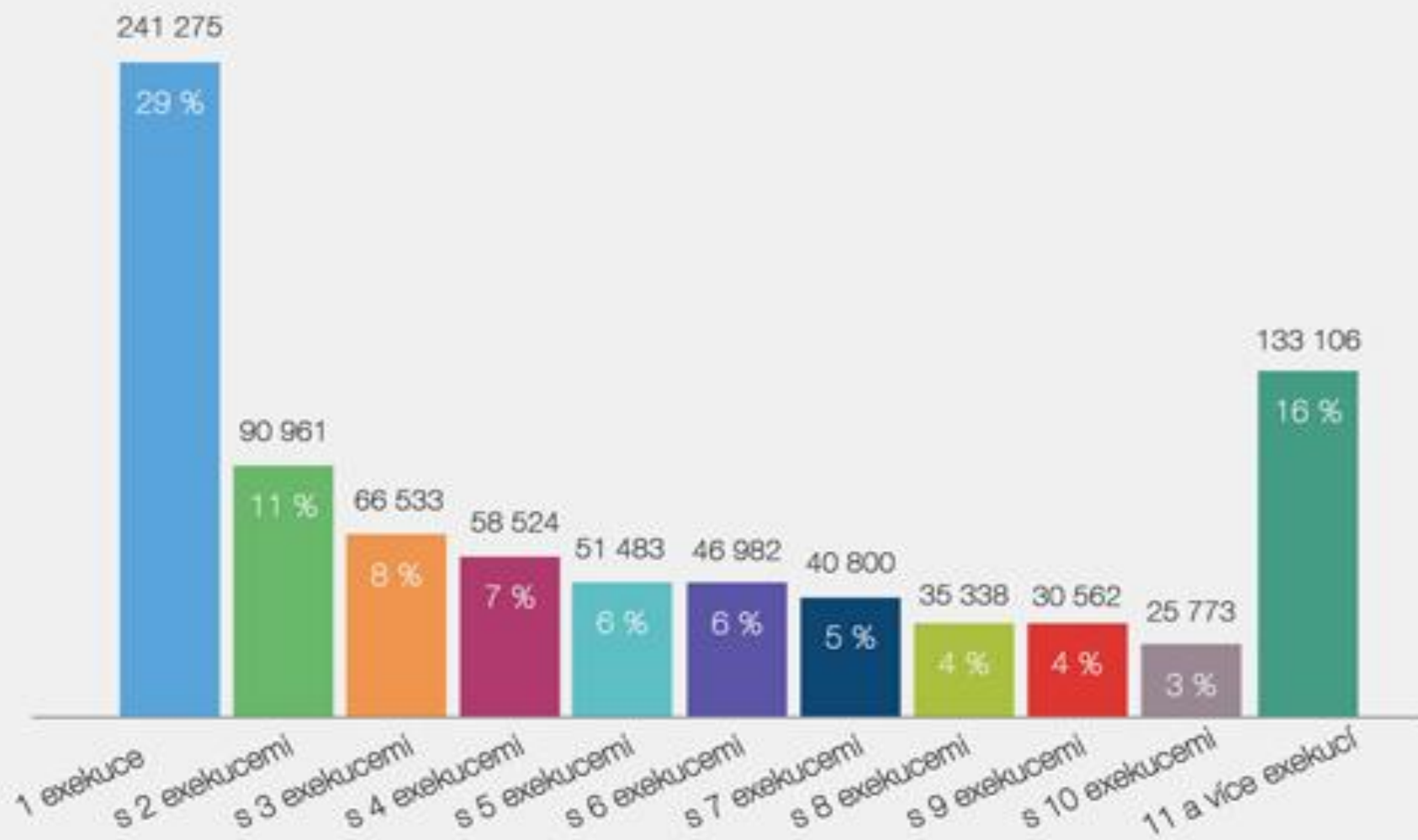

Celkový počet exekucí

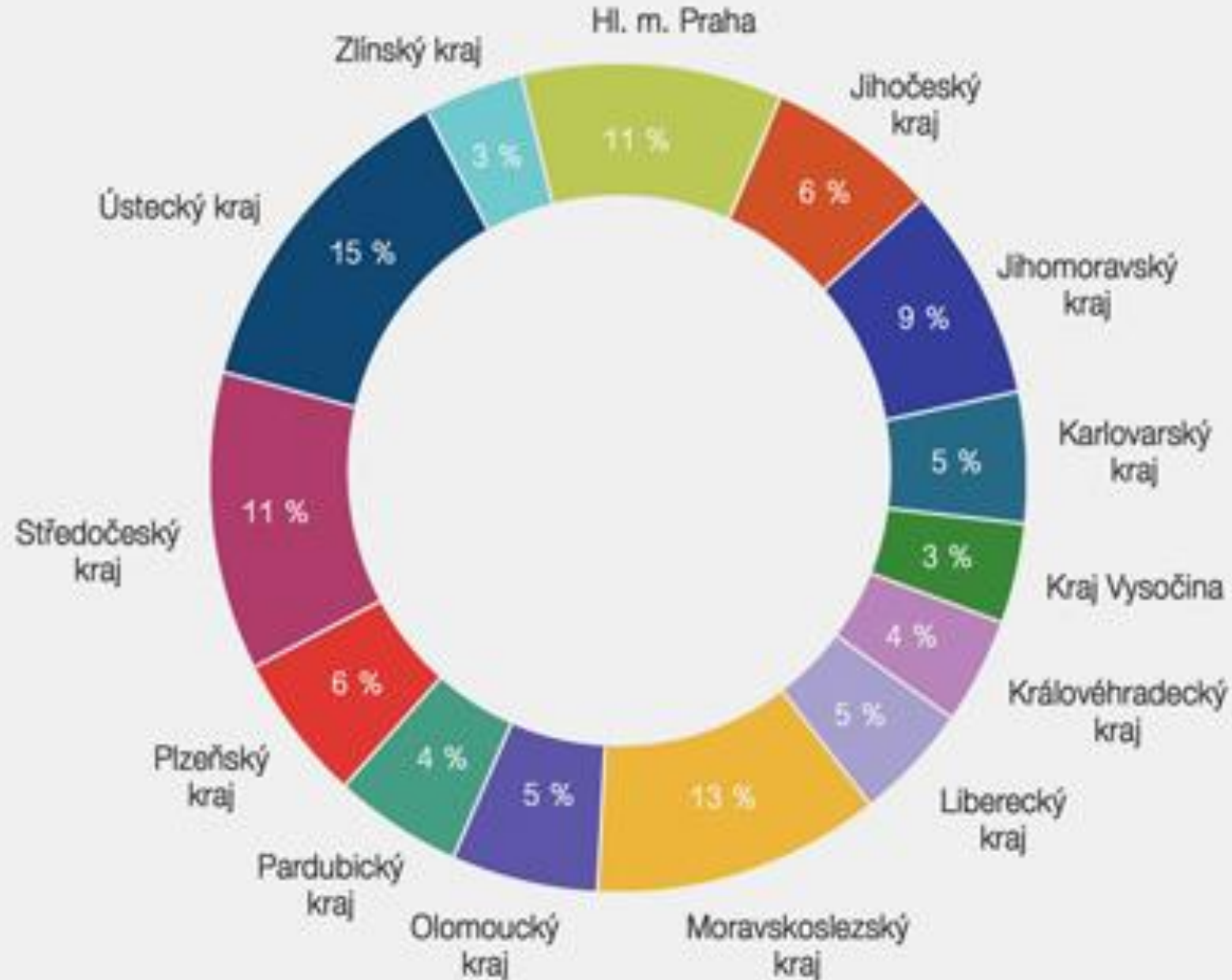
Celkový počet povinných v exekuci

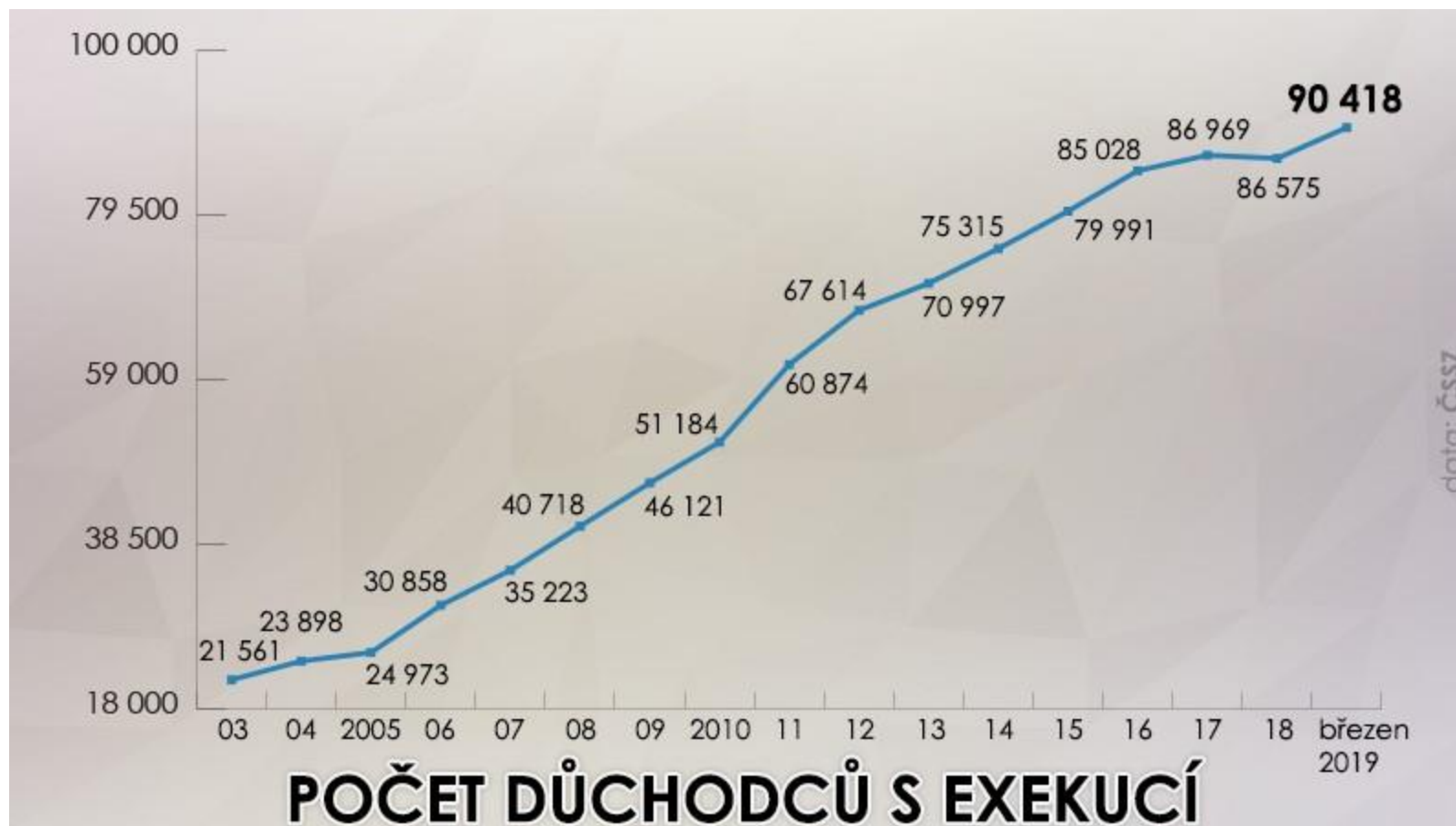

Počet lidí v exekuci

Počet osob v exekuci podle krajů

Nebankovní společnosti

**HOME
CREDIT**

**smart.
půjčka**

TESCO
Finanční služby

